

PSST... MATURA

PYTANIE JAWNE 31 · MATURA USTNA 2027–2028

LALKA · KONTEKST: SIŁACZKA

PASJA ALBO NIC

Pytanie jawne 31: „Praca jako pasja człowieka. Omów zagadnienie na podstawie *Lalki* Bolesława Prusa. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst”. Proponowany kontekst: *Siłaczka* Stefana Żeromskiego. Odpowiedz samodzielnie, zanim rozwiniesz podpowiedzi.

TEŻA W JEDNYM ZDANIU

Praca staje się pasją, kiedy widzisz w niej sens większy niż zarobek i chcesz przekraczać to, co już umiesz.

GOTOWE ZDANIA NA EGZAMIN

NA POCZĄTEK

W „*Lalce*” praca staje się pasją, gdy — jak u Ochockiego — ma sens większy niż zarobek i każe przekraczać to, co już się umie.

NA ZAKOŃCZENIE, PO KONTEKŚCIE

Ochocki i Bozowska pracują dla przyszłości, ale ich historie przypominają, że pasja potrzebuje też warunków i wsparcia.

SCHEMAT ODPOWIEDZI

Zdefiniuj pasję jako długotrwałe zaangażowanie w sensowny cel. Ochocki — eksperymenty, marzenie o locie, koszt ambicji. Geist i naukowa pokusa Wokulskiego. Kontrast z Rzeckim. Kontekst: Bozowska, która upowszechnia wiedzę. Wniosek: pasja nadaje pracy sens i zmienia świat, ale człowiek potrzebuje warunków, żeby nie zostać z tym wysiłkiem sam.

Chcesz mieć to pytanie z głowy? W książce „Psst... matura” masz wszystkie 76 pytań: tezę, gotowe zdania, plan, pułapki i trening — a w tomie 2 wzorcowe wypowiedzi. Zajrzyj: niekazmuliczyc.pl/psst/

SPRAWDŹ SIĘ

Odpowiedz najpierw sam(a) — kierunek odpowiedzi zakryj kartką.

1. Zdefiniuj pasję — Czym różni się praca z pasją od pracy wykonywanej tylko z obowiązku?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Pasja oznacza długotrwałe zaangażowanie w cel, który człowiek uznaje za ważny. Towarzyszą jej ciekawość, ambicja i własna inicjatywa. Obowiązek może być wykonywany rzetelnie, lecz nie musi być twórczą pasją.

2. Przedstaw Ochockiego — Jakie rzeczy już zrobił i nad jakim większym problemem chce pracować?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Ochocki ulepszył mikroskop, zbudował lampę i nowe ogniwo elektryczne. Marzy o skonstruowaniu maszyny latającej. Pracuje naukowo od rana do nocy i wybiera laboratorium zamiast salonowego życia.

3. Dostrzegaj cenę ambicji — Dlaczego Ochocki jest niezadowolony mimo osiągnięć?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Porównuje swoje wyniki z marzeniem o przełomowym wynalazku i ma wrażenie, że zrobił za mało. Prus pokazuje, że pasja może dawać sens, ale też rodzić frustrację.

4. Wyjaśnij rolę Geista i Wokulskiego — Nad czym pracuje Geist i jak jego laboratorium wpływa na Wokulskiego?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Geist eksperymentuje z nowymi materiałami, dążąc do odkrycia metalu lżejszego od powietrza. Wokulski ogląda próbki i rozważa współpracę naukową, co budzi jego dawną ciekawość. Nie twierdzi, że ostatecznie wybiera karierę uczonego.

5. Użyj „Siłaczki” — Jaką pracę wykonuje Bozowska i czym jej cel różni się od celu Ochockiego?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Bozowska uczy w wiejskiej szkole i opracowuje *Fizykę dla ludu*. Chce bezpośrednio szerzyć wiedzę. Ochocki dąży do wynalazku technicznego. Oboje pracują dla przyszłości, ale innymi drogami.

6. Zbuduj wniosek — Jakie korzyści i jakie koszty pasji pokazują te teksty?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Pasja daje sens pracy i może pomagać społeczeństwu. Wymaga jednak czasu, warunków materialnych i wytrwałości; może również wiązać się z frustracją. Tragicznego losu Bozowskiej nie należy upraszczać do stwierdzenia, że „zabiła ją praca”.